MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

BARQAROR HAYOT
xalqaro ijtimoiy-ma'rifat markazi

"ZAMONAVIY PSIXOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOLARI"

mavzusida xalqaro miqyosda ilmiy-amaliy anjuman materiallari

“Zamonaviy psixologiyaning dolzarb muammolari” mavzusida xalqaro miqyosda ilmiy-amaliy anjuman materiallari
660 b.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vaziri E.Karimova tahriri ostida chop etildi.

Bosh muharrir:
Z. Raxmanov – Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti rektori v.v.b., iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

Mas’ul muharrir:
G. Ibragimova – Pedagogika-psixologiya va inklyuziv ta’lim fakulteti dekani, pedagogika fanlari doktori, professor

Tahrir hay’ati:
N. Sh. Umarova – psixologiya fanlari doktori, professor.
V. M. Karimova – psixologiya fanlari doktori, professor.
Z. T. Nishanova – psixologiya fanlari doktori, professor.
D. S. Karshiyeva – psixologiya fanlari doktori, professor.

Nashrga tayyorlovchi:
R. Ashurov – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

To‘plamda keltirilgan maqolalarning mazmuni va keltirilgan statistik ma’lumotlarga mualliflar mas’ul.

Nizomiy nomidagi O’zbekiston milliy pedagogika universiteti 2025-yil 10-noyabrda bo‘lib o‘tgan ilmiy texnik kengashda muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan

CONTENTS

1-Sho‘ba. Zamonaviy psixologiyaning nazariy-metodologik asoslari va muammolari 15

YANGI O‘ZBEKISTONDA PSIXOLOGIK XIZMAT: DAVLAT SIYOSATI, AMALIY MEXANIZMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH YO‘LI 16
Hilola Umarova

ZAMONAVIY PSIXOLOGIYANING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA SOG‘LOM PSIXOLOGIK MUHITNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI 19
Karimova E’zozxon Gapirjonovna

RAHBAR XODIMLARGA PSIXOLOGIK XIZMAT KO‘RSATISHNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI 23
Qo‘ng‘irotboy Avezimbetovich Sharipov

“DIGITAL TWIN” TEXNOLOGIYASI VA INNOVATSION BOSHQARUV PARADIGMASI 26
Raxmanov Zafar Yashinovich

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ ПСИХОЛОГИИ В УЗБЕКИСТАНЕ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ 28
Гайрат Бахрамович Шаумаров

MACHINE PSYCHOLOGY: BRIDGING HUMAN LEARNING PRINCIPLES AND ARTIFICIAL GENERAL INTELLIGENCE DEVELOPMENT 31
Farkhod Alisherovich Alisherov, Nigora Ruzikulova Shukhratovna

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARIDA INKLYUZIVLIK SIYOSATINI AMALGA OSHIRISHDA RAHBARLIK FAOLIYATINING PSIXOLOGIK VA TASHKILIY ASOSLARI 39
Ibragimova Gulsanam Ne’matovna

TALABALARNING ILMIY INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 44
Abdullayeva Barno Sayfuddinovna

ONANING O‘ZI HAQIDAGI TASAVVURLARINING FARZAND MUNOSABATIGA ALOQADORLIK XUSUSIYATLARI 49
Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna

AVLODLAR KONTEKSTIDA MOLIYAVIY XULQ-ATVOR: PUL PSIXOLOGIYASINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK TAHLILI 53
Umarova Navbahor Shokirovna

EMOTIONAL BURNOUT AND STRESS AS PSYCHOLOGICAL RISKS OF A NOTARY’S PROFESSIONAL ACTIVITY 56
Arystanbek Aiymzhan, Aitysheva Aigul Mukataevna

UYUSHMAGAN YOSHLARNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MOSLASHGANLIGINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 59
Atabayeva Nargis Batirovna

MUAMMOLI PEDAGOGIK VAZIYATLARDA O‘QITUVChI QAROR QABUL QILIShINING DIFFERENSIAL XUSUSIYaTLARI 61
P.S.Ergashev

SPORT BOSHQARUVI SOHASIDAGI DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARIDA OILAVIY VA KASBIY TOLERANTLIK 64
O.E. Hayitov

O‘QUVCHILARDA KOGNITIV JARAYONLARINING RIVOJLANISHI INTELLEKT SHAKLLANISHINING MUHIM OMILI SIFATIDA 67
Ashurov Ramzidin Ramazonovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

INKLYUZIV PSIXOLOGIYA KONSEPSIYASI: IMKONIYATI CHEKLANGAN SHAXSLARNING PSIXOLOGIK RIVOJLANISHINI O‘RGANISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR 70
Abdullayeva Yulduz Muftillo qizi

OILAVIY MUNOSABATLAR TRANSFORMATSIYASI JARAYONLARIDA YOSH OILA VAKILLARI XULQIDAGI AYRIM MUAMMOLAR 72
V.M. KARIMOVA

UMUMIY O‘RTA TA’LIM TIZIMIDAGI PSIXOLOGIK XIZMATNI TAKOMILLASHTIRISH ZARURATI MASALALARI 75
Akramova Feruza Akmalovna

TALABALARDA ALTRUIZM NAMOYON BO‘LISHIGA SHAXS XUSUSIYATLARINING TA’SIRI 77
Kamolova Nilufar Davir qizi

PEDAGOGLARDA KASBIY STRESS VA UNING OQIBATLARI 82
Karshiyeva Dilafruz Suyunovna

SINERGETIK TAFAKKUR — ZAMONAVIY TA’LIM JARAYONINING INNOVATSION YO‘NALISHI 84
Masharipova Farog‘at Matrasulovna

OILADA MA’NAVIY, AXLOQIY VA MADANIY MALAKALARNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI 88
Mirabdullayeva Shoiraxon Abdulxayevna

OLIY TA’LIM MUASSASASI IMIJINI BELGILOVCHI ASOSIY BIXEVIORISTIK KOMPONENTNING ILMIY-NAZARIY TAHLILI 91
Mirashirova Nargiza Anvarovna

SPORTCHILAR PSIXOFIZIOLOGIK HOLATINI BAHOLASHDA TEPPING-TEST METODIKASI 94
S.U.Nazarov

ILK O‘SPIRINLARDA HAVAS KASB TANLASH MOTIVI SIFATIDA 98
Nishanova Zamira Taskayevna

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ПСИХОТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ 101
Останов Шухрат Шарифович

TALABALAR O‘ZINI O‘ZI FAOLLASHTIRISHI MUAMMOSINING MAHALLIY MUHITDA TADQIQ ETILISHI 106
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o‘g‘li

VOYAGA YETMAGANLAR O‘RTASIDA NAZORATSIZLIK VA HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASI MASALALARI 109
Qodirov Obid Safarovich, Raxmatov Faxriddin Umarovich

PSIXOLOGLARNING PROFESSIONAL TAFAKKURI 114
Ra’no Ismaylova

O‘ZBEKISTON VA JAHON MAMLAKATLARIDAGI OILAVIY AJRALISHLARNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARIDAGI O‘ZIGA XOSLIKLARNING EMPIRIK TAHLILI 118
Ro‘ziqulov Faxriddin Rasulovich

SHAXS NAZARIYASIGA MAHALLIY PSIXOLOGLAR TOMONIDAN KOGNITIV YONDASHUV 121
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich

BO‘LAJAK MUTAXASSISLARNING KASBIY RIVOJLANISHIGA QARATILGAN ILMIY TADQIQOTLAR TAXLILI 123
Tuychiyeva Saodat Melikuziyevna

TA’LIM MENEJMENTIDA SHAXSLARARO MUNOSABATLAR - MUVAFFAQIYATLI BOSHQARUVNING ASOSIY OMILI SIFATIDA 126
Umarova Navbahor Shokirovna, Jalolova Nafisa O‘ktam qizi

TALABALARDA RUHIY SALOMATLIKNI MUSTAHKAMLASHDA STRESSGA BARDOSHLILIK VA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI 128
Xajiyeva Iroda Adambayevna

ZAMONAVIY GLOBAL MUAMMOLARDA ALTRUIZMNING ROLI 131
Xatamova Ferangiz Ibodulloyevna

QUROLLI TO‘QNASHUVLARDAN OLIB KELINGAN BOLALARNI PSIXOLOGIK REABILITATSIYA QILISH MUAMMOLARI 134
S.R.Yuldashev

ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ МЫСЛИТЕЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЙ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА 137
Алимова Гулчехра Кабелевна

O‘QUVCHILARDA MUVAFFAQIYAT MOTIVATSIYASINI KUCHAYTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 139
Karimov Sherzod Abdurasulovich

HARBIY XIZMATCHILAR OILALARIDAGI INQIROZLARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 142
Sh.S.Kurbanova

AUDITORLIK QOBILIYATI RAHBAR KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGI KO‘RSATKICHI SIFATIDA 145
Xolmurodova Dilnoza Xolmurodovna

САМОРЕГУЛЯЦИЯ У СТУДЕНТОВ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ФЕНОМЕН 149
Махмудова Д.А., Махманова К. Д.

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ 151
Султанова Амина Анваровна, Djon Муминова Дильфуза

ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ БЛАГОПОЛУЧИЕ СТУДЕНТОВ С РАЗНЫМ УРОВНЕМ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ 154
Тиллашайхова Хосият Азаматовна

2-Sho‘ba. Zamonaviy shaxs rivojlanishining ijtimoiy-psixologi muammolari 159

ВЛИЯНИЕ ИНТЕНСИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГАДЖЕТОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ЗАЩИТ У ПОДРОСТКОВ 160
Е.Г.Алимова

ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING TA’SIRI 163
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi

INKLYUZIV TA’LIM TIZIMIDA O‘QUVCHILARNING PSIXOLOGIK MOSLASHUV JARAYONINI QO‘LLAB-QUVVATLASH: SAMARALI PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK YONDASHUVLAR 166
Abdullayeva Yulduz Muftillo qizi, Giyazova Zuhro Sattorovna

ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMLARIDA QAROR QABUL QILISH SAMARADORLIGI 169
Umarova Navbahor Shokirovna, Artikov Samandar Arzikulovich

IJTIMOIY PSIXOLOGIK TADQIQOTLARDA OILA VA OILAVIY QADRIYATLARNING O‘RGANILGANLIK HOLATI 172
Abibullaeva Perdegul Ongarbaevna

OILAVIY JANJALLAR NATIJASIDA YUZAGA KELUVCHI STRESS VA DEPRESSIV HOLATLARNING PSIXODIAGNOSTIKASI 174
Boboyeva Feruza Azimjonovna

ZAMONAVIY O‘SMIR SHAXSINING EMOTSIONAL INTELLEKTI RIVOJLANISHIDA IJTIMOIY OMILLARNING ROLI 178
Ergashev Dilshod Tirkash o‘g‘li

PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DIGITAL INFORMATION USE THAT CONTRIBUTE TO THE EROSION OF SOCIAL NORMS IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE 180
Ganiev Maksudjon Najimovich

ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI 184
Gulnafar Abdullayeva

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

RUHIY SALOMATLIKNI SAQLASHDA PSIXOLOGIK OMILLARNING AHAMIYATI 187
Hasanova Dilshoda Avazbek qizi

EMOTSIONAL INTELLEKT - ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOIY – PSIXOLOGIK MUAMMOSI SIFATIDA 190
Ismailova Nilufar Baxadirovna

OILALARDA INTERNETGA TOBELIKNING BUGUNGI KUNDAGI HOLATI 193
Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi

AKADEMIK PROKRASTINATSIYANI O‘RGANISH BO‘YICHA XORIJIY OLIMLAR TAHLILI 196
Mardiyeva Shaxnoza Amirovna

STEAM TA’LIM VOSITASIDA O‘QUVCHILARNING KREATIV QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI 199
Matkarimova Nilufar

MAKTABGACHA YOSHDA BOLANING MUVAFFAQIYATLI IJTIMOIYLASHUVI MEZONLARI 203
Norbosheva Maqsuda Achilovna

DEVIANT XULQ-ATVORLI O‘SMIR QIZLARDA HIMOYA MEXANIZMLARINING IJTIMOIYLASHUVGA TA’SIRI 206
Parpiyeva Shaxnoza

PSIXOLOGIYADA O‘ZINI O‘ZI FAOLLASHTIRISH FENOMENIGA NISBATAN ILMIY YONDASHUVLAR 209
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o‘g‘li, Istamburiyev Muhammadali Abdulazizovich

VELOSIPED SPORT TURI BILAN SHUG‘ULLANUVCHILARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 212
Raxmonova Go‘zal Bobir qizi

SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF CYBERBULLYING ON ADOLESCENTS’ INTERPERSONAL COMMUNICATION 215
Salomov Shamsiddin Sabokhiddin ugli

RUHIY SALOMATLIKNI QO‘LLAB-QUVVATLASH ORQALI BO‘LAJAK LOGOPEDLARNING INKLYUZIV FAOLIYATGA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI OSHIRISH 219
Sharifova Maxliyo Zarif qizi

TALABALARDA TA’LIM JARAYONIGA MOSLASHISHNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 222
Ubaydullayev Nuriddin Toxir o‘g‘li

PEDAGOGIK JAMOALARDA PROJECT MANAGEMENT METODLARINING JAMOAVIY MOTIVATSIYAGA TA’SIRI 225
Umarova Navbahor Shokirovna, Ashurov Muhammad Zokir o‘g‘li

AYOLLARDA KASB VA OILA MUVOZANATINI TA’MINLASHNING PSIXOLOGIK OMILLARI 227
Zuxra Mansurxonova

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ СПОСОБЫ ВЫЯВЛЕНИЯ КРИМИНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ 230
Пардаева Умида Мухтар қизи

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE LIFE POSITION OF UNORGANIZED YOUTH 234
Atabayeva Nargis Batirovna, Alimjonova Durdona Yunusjon qizi

YOSHLARNI OTA-ONALIK MAS’ULIYATIGA TAYYORLASH - PSIXOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOSI SIFATIDA 238
Bilolova Zamira Baxtiyarovna

OTA-ONA VA FARZAND MUNOSABATLARINI TADQIQ ETISHNING NAZARIY JIHATLARI 241
D.U.Abdullayeva, I.X.Panjiyeva

SHAXS IJTIMOIY MOSLASHUVIGA TA’SIR ETUVCHI PSIXOLOGIK OMILLARNING O‘ZIGA XOSLIGI 244
Dusboyev Asliddin Turgunovich

PSYCHOLINGUISTIC FOUNDATIONS OF SOCIOLINGUISTIC COMPETENCE AND ITS STRUCTURAL COMPONENTS 247
G.A.Valiyeva

YOSH OILALARNING MUSTAHKAMLIGIGA ZAMONAVIY AXBOROT VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING TA’SIRI 250
Kushakova Nargiza Islambaevna

TALABALARDA IJTIMOIY-PSIXOLOGIK KOMPETENTLIK SHAKLLANISHINING DINAMIK XUSUSIYATLARI 253
Nazarova Malohat Axmedovna

SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF CYBERBULLYING ON ADOLESCENTS’ INTERPERSONAL COMMUNICATION 255
Salomov Shamsiddin Sabokhiddin ugli

OTA-ONA VA FARZAND MUNOSABATLARINI BARQARORLASHTIRISHDA AFILIATSIYA MOTIVINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 259
Samatova Sevara G‘ayratovna

GENDER STEREOTIPLARI - QABUL QILINGAN ME’YOR VA QOIDALARGA XULQ-ATVORINI MOSLASHTIRISH 263
Saribayeva Umida Sattarovna

DINIY MUTAASSIBLIK, EKSTREMIZM VA TERRORCHILIKNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 266
Sobirov Jamoliddin, Nazarov A.S.

O‘QUVCHI YOSHLARNING O‘ZARO MUNOSABATLARDA TEAM BUILDING TA’SIRI VA AHAMIYATI 267
Turayev Nurmuhammad Alibek

O‘SMIRLARDA DEVIANT XULQNING KONATIV ASPEKTLARI BO‘YICHA PSIXODIAGNOSTIK TAHLIL (HUDUDIY VA GENDER FARQLARI MISOLIDA) 269
Turayeva Gulchehra Urayimovna

TALABALAR IJTIMOIY FAOLLIGINI OShIRIShNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK JIHATLARI 273
Umarov Saidnemat Burxanovich

O‘SMIRLIK DAVRIDA DEVIANT XULQ-ATVOR NAMOYON BO‘LISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 275
Umarova Navbahor Shakirovna, Xalilova Sarvinoz Qodirali qizi

TA’LIM MUASSASALARIDA BOSHQARISHDA KOGNITIV MENEJMENT YANGI MODELI SIFATIDA 278
Umarova Navbahor Shokirovna, Sadinova Marjona Akmal qizi

SPORTCHILAR OILASIDAGI SIBLINGLAR MUNOSABATLARINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 281
G.H.Usmonova 281

YOSHLAR PSIXOLOGIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA QADRIYATLAR TIZIMI VA IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MEXANIZMLARNING O‘ZARO TA’SIRI: NAZARIY ASOSLAR VA EMPIRIK TAHLIL 283
X.A. Bobanov

KIBERIJTIMOIYLASHUV IJTIMOIY PSIXOLOGIK HODISA SIFATIDA 287
Yuldashev S.R., Muhiddinova M.N

MILLIY VA DINIY URF-ODAT VA AN’ANALARDA AXLOQ NORMALARINING MUJASSAMLASHGANLIGI 289
D.Sh.Yuldashova, Miraliyeva Zulayxo Abdurauf qizi, Xidirova Gulhayo Muhiddin qizi

РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ-ПСИХОЛОГОВ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ 292
Аскарова Гулрух, Ашурова Анастасия

КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК ФАКТОР ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕНИЯ ПЕДАГОГА-ПСИХОЛОГА 296
Аскарова Гулрух, Рахимова Робиябону

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗА «Я» У ПОДРОСТКОВ 300
Махмудова Диларом Ахмадовна, Сафаев Музаффар Зафар угли

СЕМЕЙНАЯ СИНЕРГИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ “Я-КОНЦЕПЦИИ” В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ 303
Одилова Наира Гулямовна

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

3-Sho‘ba. Yosh va pedagogik psixologiya: ta’lim-tarbiya jarayonidagi muammolar 307

TA’LIM MUASSASALARIDA PSIXOLOGIK KONTRAKTNI MUSTAHKAMLASH UCHUN TASHKILIY-PSIXOLOGIK INTERVENSIYALAR 308
Umarova Navbahor Shokirovna, Bayzaqova Madina Ibragimovna

TA’LIM OLISH JARAYONIDA STRESSGA BARQARORLIK NAMOYON BO‘LISHINING YOSH PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 312
N.Z.Ismoilova, M.K.Ismoilova

BOLALARDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING PSIXOLOGIK TA’SIRI 315
Aliyeva Kamola Saidnegmatovna, Tulqunova Barnooy Behzodjon qizi

PEDAGOGLARDA KASBIY STRESSNING NAMOYON BO‘LISH XUSUSIYATLARI 317
Boymirzayeva Nafisaxon Baxodir qizi

O‘ZBEKISTONDA STEAM TA’LIM TEXNOLOGIYASINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK XUSUSSIYATLARI 321
G.M.Qurbonova

PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DIGITAL INFORMATION USE THAT CONTRIBUTE TO THE EROSION OF SOCIAL NORMS IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE 324
Ganiev Maksudjon Najimovich

TALABALARDA PROKRASTINATSIYA DARAJASINI KAMAYTIRISH VA OLDINI OLISHNING NAZARIY TAHLILI 328
Ismailov Sanjarbek Sherzod o‘g‘li

O‘SMIRLARDA DEVIANT XULQ SHAKLLANISHINING OTA-ONA MUNOSABATLARI BILAN BOG‘LIQLIGI 331
Mo‘minova Dilrabo Murodillayevna

O‘SMIRLIK DAVRIDA PSIXIK RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI 334
N.Z.Ismoilova, S.S.Berdiyeva, H.T.Baxriddinova

ZO‘RAVONLIKKA UCHRAGAN O‘SMIRLAR ORASIDA COPING STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHIGA IJTIMOIY QO‘LLAB-QUVVATLASH OMILLARINING TA’SIRI 337
Nishanova Zamira Taskarayevna, Komilova Komila Inomjon qizi

O‘SMIRLARNI AGRESSIV XULQ-ATVOR FENOMENINI PSIXOLOGIK JIHATLARINI O‘RGANISH 339
Norqulova Dildora Shavkat qizi

OLIY TALIM PEDAGOGLARDA FRUSTRATSION TOLERANTLIKNI NAMOYON BOLISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 342
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o‘g‘li

TALABALAR O‘ZINI O‘ZI FAOLLASHTIRISHI MUAMMOSINING MAHALLIY MUHITDA TADQIQ ETILISHI 345
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o‘g‘li

TALABALARDA TADQIQOTCHILIK QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 348
Saidakbarova Nigora

O‘SMIRLIK DAVRIDA DEVIANT XULQNING SHAKLLANISHIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR 351
Sattarova Shahnoza Qo‘chqarovna, Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi

TA’LIM TASHKILOTLARIDA “WELL-BEING MANAGEMENT” TIZIMINI JORIY ETISH: IJTIMOIY-PSIXOLOGIK YONDASHUV DOIRASIDAGI TAHLIL 353
Umarova Navbahor Shokirovna, Muminov Temurbek Uralbaevich

GLOBALLASHUV DAVRIDA O‘SMIRLARNING HAYOTIDA PSIXOLOGIYANING AHAMIYATI 356
Xolmuratova Mahbuba Maxmudovna, Mannonov Hamid Xolmurod o‘g‘li, Isroilova Sevinch Sobirjon qizi

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КОПИНГ-СТРАТЕГИЙ ПЕДАГОГОВ В СТРЕССОВЫХ СИТУАЦИЯХ 359
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Халматова Мумтоза Зафаржон кизи

ВЛИЯНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА МЕЖЛИЧНОСТНЫЕ ОТНОШЕНИЯ 363
Лутфуллаева И.А.

RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLAR TA’LIM TIZIMIDA MAKTAB DIREKTORLARINING BOSHQARUV MADANIYATI 365
Abdulxayeva M.B.

INNOVATSION TALIM TIZIMIDA TALABALARNI KREATIV TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI 369
Masharipova Saida Rahimovna, Jiyanboeva Sadokat Shonazarovna

FORMATION OF SOCIO-COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS THROUGH BILINGUISTICS BASED ON AN INTEGRATIVE APPROACH 372
Najmiddinova Gulnoza Odilovna

O‘QITISH JARAYONIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI 376
Safarova Dilnoza Kuchkarovna, Kasimova Dildora Xusanovna

ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI 379
Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi, Saydiraxmonova Durdona Abror qizi

PEDAGOGLARDA KREATIVLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI 382
Sh.D.Ablakulov

PSYCHOLOGICAL BASES OF POSITIVE PSYCHOLOGY AND POSITIVITY IN PEDAGOGICAL ACTIVITY 385
Shakhnoza Sattarova Kochkarovna

PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF PROFESSIONAL ADAPTATION 388
Shodiyeva Rayhon Saydullayevna

YOSH VA PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA: TA’LIM-TARBIYA JARAYONIDAGI MUAMMOLAR 391
Tuqboyeva Dilshoda Zaynievna, Saliddinova Nilufar Lochin qizi

O‘ZBEKISTON OLIY TA’LIM DASTURLARINI XALQARO AKKREDITATSIYADAN O‘TKAZISH TAJRIBASI 393
Tursunov Tajimurad Mirsaidovich, Berdiqulov Ravshan Shavkatovich

PEDAGOGIK DIAGNOSTIKA PEDAGOGIKANING ILMIY VA AMALIY SOHASI SIFATIDA 396
Umarova Malika Xisabidinovna, Xolboboyeva M.A.

TA’LIM MUASSASALARIDA LIDERLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YO‘NALISHLARI 399
Umarova Navbahor Shokirovna, Sobirova Shahlo Saminjonovna

O‘QUV MOTIVATSIYASI MUAMMOSI XORIJ PSIXOLOGIYASIDA TADQIQOTLAR PREDMETI SIFATIDA 402
D.Sh.Yuldashova

ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБУЧЕНИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ НАУК 405
Алиева Камола Саиднегматовна

ФОРМИРОВАНИЕ КОГНИТИВНОЙ АКТИВНОСТИ КАК ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ НАУЧНОГО ИНТЕЛЛЕКТА ПЕДАГОГА 408
Анварова Хуснора Давронбек кизи

ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ АРТ-ТЕРАПИИ В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ 411
Асанова Гузаль Мухарамовна, Нуруллаев Адхамбек

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СОВЛАДАЮЩЕГО ПОВЕДЕНИЯ У МОЛОДЕЖИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ 414
Аскарова Гулрух Оринбасаровна

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФРУСТРАЦИОННОЙ ТОЛЕРАНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ 418
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Рустамова Мубина Эркин кизи

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

УМЕНИЯ ОРИЕНТИРОВАТЬСЯ В ТРУДОВОМ ЗАДАНИИ У УМСТВЕННО ОТСТАЛЫХ УЧАЩИХСЯ МЛАДШИХ КЛАССОВ 422
Зохидова К.Х.

РОЛЬ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ПСИХОЛОГИЧЕСКОМ СОПРОВОЖДЕНИИ И ВОСПИТАНИИ ШКОЛЬНИКОВ 424
М.М.Агзамова, Карпенко А.А.

КОГНИТИВНЫЕ И ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ ФАКТОРЫ МОТИВАЦИИ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА У МОЛОДЕЖИ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ (ПОКОЛЕНИЯ Z И ПОКОЛЕНИЯ ALPHA) 427
Мухамеджанова Р.Р.

4-Sho‘ba. Amaliy psixologiya: psixologik xizmat muammolari va innovatsion yechimlari 430

PEDAGOGIK JAMOALARDA PROJECT MANAGEMENT METODLARINING JAMOAVIY MOTIVATSIYAGA TA’SIRI 431
Umarova Navbahor Shokirovna, Ashurov Muhammad Zokir o‘g‘li

ИСТОРИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ ПОНЯТИЯ «ОДАРЁННОСТЬ» 433
Байбаева Мухайе Худайбергеновна, Зайниддинова Хилола Абдилвахоб кизи

GLOBALLASHUV JARAYONIDA HUQUQBUZARLIKLAR PSIXOPROFILAKTIKASI MUAMMOLARI 436
Qodirov Obid Safarovich, Utayev Umid Saidaloyevich

TURLI AVLOD VAKILLARIDA KASBIY MOTIVATSIYA VA KASB TANLASH MEXANIZMLARINING PSIXOLOGIK TAHLILI 439
Jabborov Xazrat Xusenovich, Kamola Xodjaeva

STRESS HAQIDA UMUMIY PSIXOLOGIK TUSHUNCHA 442
Aksakalova Nilufar Oybekovna

XOTIN-QIZLARDA OILAVIY ZO‘RAVONLIKDAN KEYINGI STRESS HOLATLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING IJTIMOIY PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI 446
Alimova Umida Raxmatillayevna

BOJXONA TIZIMI XODIMLARIDA STRESSGA BARQARORLIKNI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI 449
Fayzullayeva Xurshida Erkin qizi

KASBIY O‘ZINI ANGLASH VA O‘ZINI RIVOJLANTIRISH MOTIVLARI 452
G.Andakulova

VIRTUAL MULOQOT VA RAQAMLI IJTIMOIY MUHITDA YOSHLARNING DEVIANT XULQ-ATVORI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI 455
G‘aniyev Maqsudjon Najim o‘g‘li, Nizomiddinova Feruza Faxriddin qizi, Bahriddinova Hulkaroy Tojiddinova

RUHIY SALOMATLIKNI SAQLASHDA PSIXOLOGIK OMILLARNING AHAMIYATI 460
Hasanova Dilshoda Avazbek qizi

IJTIMOIY TARMOQLARNING SHAXS RIVOJLANISHIGA TA’SIRI 463
Ismoilova Dilso‘z, Murodjonova Mavzuna Latifjon qizi, Tilapboyeva Rayxona Komiljon qizi

TALABALARDAGI KOMMUNIKATIV VA IJTIMOIY KOMPETENTLIK XUSUSIYATLARINI RIVOJLANTIRISH 466
Nazarova Malohat Axmedovna

FORMATION OF COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS WITH HEARING IMPAIRMENTS 469
Shakhnoza Pulatova

O‘SMIR YOSHIDAGI O‘QUVCHILAR SAMARALI MULOQATDA O‘QITUVCHILARNING KOMMUNIKATIV SIFATLARNI NAMOYON BO‘LISHI 472
Xalmuratova Dilaram Abdikarimovna, Saydazimova Ziyoda Baxtiyor qizi, Nurmuhammedova Mohidil Nodir qizi

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASRIDA TA’LIM JARAYONINI BOSHQARISH INNOVATSIYALARI 475
Mamanazarova Nargiza Komildjanovna, Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna

O‘SPIRINLARNING IJTIMOIY TARMOQLARDAGI MULOQOT MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK JIHATLARI. 478
Salomov Shamsiddin Saboxiddin o‘g‘li, Yaxshiboyeva Ruxshona Husniddin qizi, Alimjonova Durdona Yunusjon qizi

MOSLASHUVCHAN XULQ-ATVOR XUSUSIYATI, IFODALANISH MUAMMOLARI 482
Sh.B.Qurbanova

KONCHILIK VA QAZIB OLISH SANOATI SOHASIDA PSIXOLOGIK SALOMATLIKNI QO‘LLAB-QUVVATLASH TIZIMI 487
Sh.U. Turobova

SHAXS VAQTINI IDROK ETISH VA BOSHQARISHNING TO‘RT USULI 491
Solayev Og‘abek Ilhombek o‘g‘li

AYBDORLIK HISSINING NAMOYON BO‘LISHI: XORIJ OLIMLARI TADQIQOTLARIDA YORITILISH 494
Sultanova Saida Muhiddin qizi

EDUKOLOGIYA VA KOMMUNIKATSIYANING KESISHGAN NUQTALARI: METODOLOGIK QARASHLAR TAHLILI 496
To‘g‘onboyeva Qizlarxon Ikromjon qizi, Ruzmetova Xilola Abdusharipovna

ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLAR 501
Tuqboyeva Dilshoda Zaynievna, Mardonova Mardona Farhodovna

CORRECTION OF ANXIETY IN ChILDREN 503
Umarova M.Kh., Sabirova N. I.

PEDAGOGIK DIAGNOSTIKANING MAQSADI VA SHAXS RIVOJLANISHIDAGI O‘RNI 505
Umarova Malika Xisabidinovna, Abdurasulova Ra’no Saloxiddinovna

VIRTUAL MUZEYLAR VA ULARNING TARBIYAVIY IMKONIYATLARI 508
Voxidova N.X., Yusupova M. U.

O‘SMIR YOSHIDAGI O‘QUVCHILAR SAMARALI MULOQATIDA O‘QITUVCHILARNING KOMMUNIKATIV SIFATLARI NAMOYON BO‘LISHI 510
Xalmuratova Dilaram Abdikarimovna, Saydazimova Ziyoda Baxtiyor qizi, Nurmuhammedova Mohidil Nodir qizi

O‘SMIRLARNING PUL HAQIDAGI IJTIMOIY TASAVVURLARI SHAKLLANISHIDA ETNOPSIXOLOGIK QADRIYATLAR VA MADANIY IDENTIFIKATSIYA OMILLARINING O‘ZARO TA’SIRI 512
Xolmuratova Mahbuba Maxmudovna

INSON PSIXIKASI TASHQI MUHIT VA ICHKI HOLAT O‘RTASIDAGI O‘ZARO TA’SIR NATIJASIDA SHAKLLANISHI 515
Xolmurotova Mahbuba Mahmudovna, Ergashova Shaxinabonu Boboqulovna, Safarova Lobar Alisherovna

ОТКЛАДЫВАНИЕ ДЕЛ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЯВЛЕНИЕ: МЕХАНИЗМЫ И ПРИЧИНЫ ПРОКРАСТИНАЦИИ 518
Асанова Гузаль Мухарамовна, Ганибекова Ситора

ДЕВИАНТНОЕ ПОВЕДЕНИЕ У ПОДРОСТКОВ 521
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Шапранова Милана Павловна

МОТИВАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ОСУЖДЕННЫХ К ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ОБУЧЕНИЮ В ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ СИСТЕМЕ 525
М.А.Сайдуллаева

5-Sho‘ba. Shaxsning ruhiy salomatligi va salomatlik psixologiyasining dolzarb masalalari 529

O‘SMIRLIK DAVRIDAGI BOLALARDA AGRESSIYANING NAMOYON BO‘LISHI VA UNI BARTARAF ETISH USULLARI 530
Jalilova S.X., Aloyeva F., G‘aybullaeva A.

TA’LIM MUASSASALARIDA HR-MENEJMENT TIZIMINI JORIY ETISHNING SAMARADORLIGI 533
Umarova Navbahor Shokirovna, Bekmuratova Kamola Xasanovna

BOLALARNI ZO‘RAVONLIKDAN HIMOYA QILISH MEXANIZMLARI 535
Abbosova Uzrobonu Erkin qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

AUTIZM SPEKTRI BUZILISHI BO‘LGAN MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA VIDEOMODELLASHTIRISHNING IJTIMOIY KO‘NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI AHAMIYATI 538
Atabayeva Dilrabo Ixtiyor qizi

GLOBAL O‘ZGARISHLAR FONIDA KASBIY STRESS 543
Bog‘bekova Dilnoza Shonazarovna

GIPERTONIYA BILAN OG‘RIGAN BEMORLARDA STRESSNI BOSHQARISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI 546
Eshchanova Nasiba Matnazarovna

SHAXSNING RUHIY SALOMATLIGI VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI 549
Inogamova Shaxzoda Raximovna

NEUROPROTECTIVE PROPERTIES OF PROPOFOL AND SEVOFLURAN: POSSIBILITIES OF PREVENTING THE DEVELOPMENT OF DYSFUNCTION IN COGNITIVE PROCESSES 553
Karimova G. Kh., Khodjimurodova M. Yu.

YETUKLIK DAVRIDA INSULT TASHXISLI BEMORLAR BILAN PSIXOKORREKSION ISH OLIB BORISHNING DASTURIY ASOSLARI 556
L.U.Atajanova

SHAXS RUHIY SALOMATLIGINING PSIXOLOGIK VA IJTIMOIY DETERMINANTLARI 558
N.A.Saidakbarova, Karimova Gulnoza

GIPERTONIYA KASALLIGIDA BEMORLARDA NARKOZDAN SO‘NG XOTIRANI O‘ZGARISHI 561
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Axmatova Diyora Donyor qizi, Ulug‘babayeva Soliha G’ayratjon qizi

ZO‘RAVONLIKKA UCHRAGAN AYOLLAR BILAN PSIXOLOGIK MASLAHAT TASHKIL ETISH TAMOYILLARI 564
Nazarova Muharram Yunus qizi

SHAXS RIVOJLANISHI VA SALOMATLIGINI ASRASHDA IJTIMOIY TARMOQLARNING O‘RNI 567
O.M. Zaripov

BULLING VA ZO‘RAVONLIK HOLATLARINING PSIXOLOGIK, IJTIMOIY VA PEDAGOGIK OMILLARI 569
Qarshiyeva Dilafruz, Sattorova Mohinur Sherali qizi

MAHALLIY NARKOZ PAYTIDA TAFAKKURNING YO‘QOLMASLIGI 572
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Nizomova Munisa Amriddinova, Raximova Shaxnoza Ravshanovna

SHAXSNING RUHIY SALOMATLIGI VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI 575
Pulatova Gulnoza Murodilovna, Umrzaqova Gulzoda Abdurahmon qizi

NEVROTIK BEMORLARDA XISSIY O‘ZGARISHLAR 578
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Ostonayeva Novbaxor Mamaraimovna, Inomova Odina Abdulvohid qizi

COVID-19 PANDEMIYASINING INSON RUHIYATIGA TA’RISI 581
Qadirova Shahnoza Saidabdullayevna

NARKOZDAN SO‘NG BEMORLARDA XOTIRANI TIKLANISHI 584
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Shukurova Nigora Qudratila qizi

NUTQIDA KAMCHILIGI BO‘LGAN BOLALAR BILAN OLIB BORILADIGAN PSIXOKORREKSION ISHLAR TIZIMI 587
S.A.Mamatisayeva

OPERATSIYADAN SO‘NG SEZGI JARAYONLARINING TIKLANISHI 590
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Tojiyeva Go‘zal Karimjonovna, Ollamova Nargiza Hamdam qizi

TA’LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA “DIGITAL TWIN” (RAQAMLI EGIZAK) TEXNOLOGIYASI ASOSIDA MODELLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI 593
Umarova Navbahor Shokirovna, Gaymnazarov Odiljon Kurbanovich

BOLALIKDAGI PSIXOLOGIK JAROHATLARNING O‘SMIR SHAXSIY IDENTIFIKATSIYASI SHAKLLANISHIGA TA’SIRI: RETROSPEKTIV TAHLIL ASOSIDAGI YONDASHUV 596
Xudayberganova Roziya Nurniyazovna

BOLALARDA NARKOZDAN SO‘NG SEZGINI YUQORI BO‘LISHI 599
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Zakirova Sadoqat Kudaybergenovna, Yangiboyev Zokir Tohir o‘g‘li

НЕВРОЗЫ У ДЕТЕЙ: ПРИЧИНЫ И СИМПТОМЫ 602
Абдурахимов Дониёр Абдусаидович

INVESTIGATION OF THE RECOVERY OF COGNITIVE PROCESSES AND MEMORY FUNCTIONS AFTER GENERAL ANESTHESIA THROUGH NEUROPSYCHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL MEASUREMENTS. 605
Karimova Gulchexra Khamidullayevna

ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ И ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ СЕМЬИ В УСЛОВИЯХ БОЛЕЗНИ РЕБЁНКА 608
Асанова Гузаль Мухарамовна

NARKOZDAN SO‘NG UYQU BUZILISHLARI 612
Karimova Gulchexra Xamidullayevna, Kilichova Gulnoza Bobomurotova, Xalikova Shaxzoda Radjabovna

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДЕТСКОГО АУТИЗМА: ФАКТОРЫ, ПРОЯВЛЕНИЯ, ПРОБЛЕМЫ 616
Асрарханова Эътибор Абдувахаб қизи

БЕССОННИЦА И ПСИХОЛОГИЯ: ВЫЗОВЫ И ЦИФРОВЫЕ РЕШЕНИЯ (с включением проекта «Веб-приложение для людей, страдающих бессонницей») 620
Туракулова И. Х., Делеверханов С. А.

ILK O‘SPIRINLARDA STRESSNI KELTIRIB CHIQARUVCHI OMILLAR HAQIDAGI TASAVVURLARNING O‘ZIGA XOSLIGI 623
N.Z.Ismoilova

STRESSGA BARDOSHLILIK – SHAXS RUHIY SALOMATLIGINING ASOSI SIFATIDA 626
Ruzmatova Nigina Shotilla qizi

O‘SMIRLIK DAVRIDA XULQIY OG‘ISHLARNI KORREKSIYALASH USULLARI 629
To‘raboyev Azamat Muxamadullayevich

SCIENTIFIC APPROACHES TO THE FORMATION OF STRESS RESISTANCE 632
Tuychiyeva Shakhlo Shavkatovna

TALABALARDA RUHIY SALOMATLIKNI MUSTAHKAMLASHDA STRESSGA BARDOSHLILIK VA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI 634
Xajiyeva Iroda Adambayevna

MASS-MEDIANI TA’SIRI OSTIDAGI O‘Z JONIGA QASD QILISH: VERTER SINDROMI PSIXOLOGIYASI TAHLILI 637
Xudoyberganova Sharofat G‘ofurjon qizi

NERV KASALLIKLARDA BEMORLARDA HISSIY O‘ZGARISHLARI 641
Xujamova Ruhshona G‘olib qizi

СУИЦИДАЛЬНОЕ ПОВЕДЕНИЕ У ДЕВУШЕК-ПОДРОСТКОВ 643
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Абдуллина Аделина Маратовна

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ И ТЕХНОЛОГИИ В СУДЕБНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЕ 647
Мухтарова Азиза Эркиновна

INTROVERT VA EKSTROVERT SHAXSLARNING INGLIZ TILINI O‘ZLASHTIRISHDAGI PSIXOLOGIK FARQLARI 650
Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna, Ochilova Xurshida Bahromovna

BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARINING TANQIDIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI 652
Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna, Yusupova Xursanoy Fazliddin qizi

МЕНЕДЖМЕНТ ИММЕРСИВНОЙ ИНКЛЮЗИВНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ 655
Оманова Гулноза Абдиназаровна

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

KO‘P MILLATLI TA’LIM MUASSASALARIDA YETAKCHILIK USLUBLARINING ETNOPSIXOLOGIK JIHATLARI 658
Umarova Navbahor Shokirovna, G‘ayratova Malohat O‘tkir qizi

TA’LIM TASHKILOTLARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONIDA BIXEVIORIAL MENEJMENT NAZARIYASINING MOHIYATI 660
Umarova Navbahor Shokirovna, Sangirova Nargiza Yuldashevna

ILK O‘SPIRINLARDA HAVAS KASB TANLASH MOTIVI SIFATIDA

Nishanova Zamira Taskayevna
psixologiya fanlar doktori, professor
O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti,
nishanovaz23x@gmailcom.

Annotatsiya: Maqolada o‘quvchilarning kasb tanlash jarayonida havas yetakchi motiv sifatida namoyon bo‘lishi asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, hozirgi davrda o‘qituvchilik kasbi yoshlar tomonidan tobora ko‘proq tanlanmoqda va bu jarayonning markazida ular uchun ibrat bo‘lgan ustoz shaxsi hamda ularga nisbatan hosil bo‘lgan ijobiy havas turadi. Empirik tahlillar asosida o‘quvchilarda o‘z ustozlariga ergashish istagi, kasbiy qiziqishning shakllanishi va o‘qituvchilik kasbining ijtimoiy nufuzi kasb tanlashning asosiy omillari sifatida yoritilgan.

Kalit so‘zlar: havas, kasb tanlash, ilk o‘spirin, motiv, o‘qituvchi.

Abstract: The article substantiates that positive admiration (benign envy) serves as the leading motive in students’ career decision-making. The findings demonstrate that the teaching profession is becoming increasingly popular among young people, and the primary factor behind this trend is students’ positive admiration and identification with their teachers. Based on empirical analysis, the study highlights the mechanisms of developing professional interest, imitation-driven motivation, and the growing social prestige of the teaching profession.

Key words: admiration, career choice, early adolescent, motive, teacher.

Аннотация: В статье обосновано, что белая зависть (позитивное подражательное стремление) является ведущим мотивом в профессиональном самоопределении учащихся. Исследование показывает, что в настоящее время профессия учителя становится всё более востребованной среди молодёжи, и ключевым фактором данного выбора выступает уважение и положительная идентификация школьников со своими педагогами. На основе эмпирического анализа раскрыты механизмы формирования профессионального интереса, подражательного мотива и роста социального престижа педагогической профессии.

Ключевые слова: белая зависть, профессиональный выбор, ранний подросток, мотив, учитель.

KIRISH

Maktabni bitirguncha hamma o‘quvchilar ham bo‘lajak kasbini aniq tanlaydi deb bo‘lmaydi. O‘spirinlarning ba’zilari kasblari haqida aniq tasavvurga ega bo‘ladilar, rejalarini oldindan tuzadilar. Ba’zilari esa kasblarni ota-ona yoki boshqa kattalarning ta’risida tanlaydilar. Ba’zi o‘spirinlar esa bo‘lajak kasblarini tasodifiy sabablarga ko‘ra tanlaydilar. Bu esa keyinchalik tanlagan kasbidan ko‘ngli sovishi, o‘z kasbidan norozi bo‘lishiga sabab bo‘lishi mumkin. Albatta, kasb tanlash muammosi o‘spirin hal qilishi kerak bo‘lgan eng muhim muammolardan biri ekanligini inobatga olgan holda tadqiqotimizning dolzarbligi o‘spirinlarda havas kasb tanlashning yetakchi motivi sifatida yetarlicha o‘rganilmaganligi bilan belgilanadi.

Tadqiqotning maqsadi: Ilk o‘spirinlik davrida havasni kasb tanlash motivi sifatida o‘rganish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kasbiy niyatlarning barqarorligini o‘rganish yuzasidan N.I.Krilov o‘tkazgan tekshirish shuni ko‘rsatdiki, hatto o‘z niyatlarini amalga oshirib, oliy o‘quv yurtiga kirgan talabalar orasida ham ko‘plari o‘zlarining kim bo‘lishlarini oxirigacha hal qilmaganlar. Bunga sabab yoshlarni mazkur oliy o‘quv yurtiga olib kelgan kasb haqidagi tasavvur bilan bu kasbning haqiqiy, amaliy mazmuni o‘rtasidagi nomuvofiqlikdir. O‘zining kasb tanlash bo‘yicha taqdirini tasodifan hal etish murakkab kechinmalarga, tanlagan kasbi sohasida ikkilanishlarga, og‘ir ichki nizolarga olib kelishi mumkin. Bu esa yigit va qizlar uchun ham, jamiyat uchun ham katta zarar keltiradi.

Kasb tanlash nimaning ta’siri ostida ro‘y beradi? Bunday tanlashning motivlari nima?

Ko‘pdan-ko‘p materiallar maktab o‘quvchilarida o‘zlarining kelajakdagi kasblariga qiziqishni tarbiyalashda maktab va o‘qituvchilarning ma’lum darajada rol o‘ynashini ko‘rsatadi. Bir qancha tadqiqotlarning bergan ma’lumotlariga qaraganda, so‘rab chiqilgan o‘quvchilarning 40-50 % kelajakdagi kasbni tanlashga biror o‘quv predmetiga bo‘lgan qiziqishlari sabab bo‘lganligini aytadi. Ko‘pgina o‘quvchilar xalq xo‘jaligi uchun zarur

bo‘lgan kasblarni tanlaydilar, bunga Vatanga foyda keltirish istagini sabab qilib ko‘rsatadilar, lekin bu kasblarni o‘zlarining individual xususiyatlariga, qobiliyatlariga muvofiq keladi, deb hisoblamaydilar. Ilk o‘spirinlarning ko‘pchiligi kasb tanlashga motiv qilib o‘z qobiliyatlarini ko‘rsatadilar. Ko‘p o‘quvchilar esa oilaviy an’analarning mavjudligini, moddiy-maishiy ta’minlanganlik sababini, do‘stlar va o‘rtoqlaridan namuna olganligini motiv qilib ko‘rsatib o‘tadilar. Ayrim hollarda ish joyi yoki oliy o‘quv yurtining uydan yaqinligi va boshqalar motiv bo‘lgan.

L.V.Lisovskiy tadqiqotlaridan ma’lum bo‘lishicha, ”Yana kasb tanlashga to‘g‘ri kelsa, yana shu kasbni tanlarmidingiz?” degan savolga so‘ralganlarning uchdan bir qismi rad javobini berishgan. Yuqori kurslarda tanlagan kasbidan qoniqadiganlar kamaymasdan, aksincha ortib boradi.

Psixolog K.K.Platonov “Kasb tanlashga yo‘naltirish uchburchagi” sxemasini ishlab chiqib u o‘zining ixchamligi bilan boshqalardan ajralib turadi. Xuddi shu bois kasb tanlashga yo‘llashda undan unumli foydalanish mumkin [2].

V.A.Krutetskiy o‘spirinlarda uchrash mumkin bo‘lgan motivlardan quyidagilarni alohida ta’kidlab o‘tadi:

-biror o‘quv faniga nisbatan o‘spirinning qiziqishi.
-vatanga foyda keltirish istagi
-shaxsiy qobiliyatini ro‘kach qilib ko‘rsatish
-oilaviy an’analariga rioya qilishi
-do‘stlari va o‘rtoqlaridan o‘rnak olganligi
- moddiy ta’minlanganlik
- o‘quv yurti ko‘rinishining chiroyliligi yoki unga joylashishining osonligi singari motivlardir.
-o‘rtoqlarining ta’siri ostida kompaniya uchun kasb tanlash va boshqalar [1].

Ilk o‘spirinlarning kasb tanlashida havas qanchalik rol o‘ynashini aniqlash uchun tadqiqotimizda “Men egallamoqchi bo‘lgan kasbda havasning roli” mavzuida yozgan insholarini kontent tahlil qilishga harakat qildik. Inshodagi birignchi savol kelajakda kim bo‘lmoqchisiz degan savol bo‘lib, bu savolga quyidagi javoblarni quyidagi jadvalda umumlashtirishga harakat qildik.

1-jadval. O‘quvchilar tanlagan kasblar

Tanlangan kasb	O‘qituvchi	Jurnalist	Tarjimon	Defektolog	Dizayner	Iqtisotchi
%	63,3%	13,3%	9,09%	4,5%	4,5%	4,5 %

Yuqorida jadvalda ko‘rinib turganidek, sinaluvchilar, ya’ni 63,3% o‘qituvchilik kasbini tanlagan. Su kasbni tanlagan o‘quvchilardan biri E.D.ning inshosidan namuna keltiramiz: “Dunyoda kasblar juda ko‘p. Bu kasblarning har biri inson uchun, uning hayoti uchun, juda foydali va qiziqarlidir. Ammo insonlar o‘z qobiliyatlari, qiziqishlari va intilishlariga qarab o‘zlari uchun hayotlari davomida ular bilan hamroh bo‘ladigan kasbni tanlaydilar. Men kelajakda o‘qituvchi bo‘lmoqchiman. Chunki bu kasb eng sharafli, mashaqqatli va havas qilishga arzigulik kasblardan biridir. O‘qituvchi bor ekan, bolalar har tomonlama savodli bilimli, odob-axloqli bo‘lib yetishadi. Bolaning kelajakda kim bo‘lib yetishib chiqishi ham albatta, o‘qituvchilarga bog‘liqdir”.

13,3% o‘quvchilar jurnalist kasbini tanlashgan. Bu kasbni tanlagan M.U. inshosidan namuna keltiramiz: “Men kelajakda jurnalist bo‘lmoqchiman. Sababi, bu kasbga qiziqaman. Men she’rlar yozaman va maqolalar yozishni mashq qilaman. Albatta bu kasbga erishish va yetuk mutaxassis bo‘lish uchun bilim va mehnat talab etiladi. Men kelajakda o‘zim tanlagan kasb egasi bo‘lishimga ishonaman.”

Inshoning ikkinchi savoli “Men tanlagan kasbda kimlarga havas qilganman” degan savolga quyidagicha javoblar olindi.

2-jadval. Kasb tanlashda kimlarga havas qilinganligi haqida o‘quvchilarning fikrlari

№	O‘quvchilarning kimlarga havas qilganligi haqida fikrlari	%
1	O‘qituvchisiga	59,09 %
2	Jurnalistlarga	13,3%
3	Onasiga	9,3 %
4	Dadasiga	4,5%
5	Defektologlarga	3,9%

Yuqoridagi jadvalda sinaluvchilarning aksariyati, ya’ni 59,09 % o‘qituvchilariga havas qilib o‘qituvchilik kasbini tanlashganini bayon etishgan. SHunday javob bergan sinaluvchilarimizdan biri E.D.ning inshosidan namuna keltiramiz:” Men tanlagan kasbimda avvalo mehridaryo, ko‘ngli ochiq o‘qituvchilarimga havas

qilganman hamda o‘z kasbining yetuk muataxassislarini oynaijahon orqali tomosha qilib, ularga ham juda havas qilganman. SHuning uchun ham o‘qituvchilik kasbini tanladim.

13,3 % sinaluvchilar jurnalistlarga havas qilib ushbu kasbni tanlashganini bayon etishgan. Shunday javob bergan o‘quvchilardan biri bo‘lgan Q.S.ning yozgan inshosidan namuna keltiramiz: “Men televidenie orqali juda ko‘p suxandon, diktorlarni ko‘rib, jurnalistlarga havasim ortgan. Ularning nutqi, tashqi ko‘rinishi meni o‘ziga tortgan va qiziqishlarimga turtki bo‘lgan.

9,3 % sinaluvchilar onasiga havas qilib onasining kasbini davom ettirish istagini bildirganlar”.

Inshodagi navbatdagi savol “Nima uchun shu kasbni tanladim?” degan savol edi, ushbu savolga javoblar quyidagicha bo‘ldi.

3-jadval. O‘quvchilarning kasb tanlash motivlari

№	Kasb tanlash motivi	%
1	Qiziqish, havas	67.5%
2	Vatanga, jamiyatga foyda keltirish	22,5 %
3	Yosh avlodga bilim berish	10 %

Yuqoridagi jadvalda o‘quvchilarning kasb tanlash motivlari orasida qiziqish, havas eng ko‘p darajada ekanligi ko‘rinib turibdi, ya’ni 67,5 % sinaluvchilar kasb tanlayotganlarida, albatta kimlargadir havas qilganligi tufayli shu kasbga qiziqishlari ortganligini ma’lum qilishgan. Shunday javob bergan o‘quvchilardan biri R.D.ning inshosidan namuna keltiramiz: “Men bu kasbga qiziqishim kuchliligidan, shu kasb egalariga havas qilganimdan va bolalar bilan ishlash mumkinligidan ushbu kasbni tanladim. Birinchi o‘qituvchim darsni juda zo‘r o‘tar edilar. Har bir o‘quvchining psixologiyasini bilib, qanday o‘quvchiga qanday muomala qilishni bilar edilar. Shu sababli o‘qituvchilikka qiziqaman”. Shunday qilib, shaxsning kasb tanlashida qiziqish, havas yetakchi motivlardan biri ekanligi ma’lum bo‘ldi.

22,5 % sinaluvchilar Vatanga, jamiyatga foyda keltirish uchun kasb tanlashganini ma’lum qilishgan. Shunday javob bergan o‘quvchilardan biri Q.S.ning inshosidan parcha keltiramiz: “Bu kasbni tanlashimning asosiy maqsadi shuki, birinchisi, o‘z qiziqishim bo‘lsa, ikkinchisi ota-onam oldidagi qarzimni uzish va ularga munosib farzand bo‘lish, uchinchidan Vatanimga xizmat qilish, uning yuksalishi uchun o‘z hissamni qo‘shishdir.” O‘quvchining kasb tanlash motivlari naqadar kengligi uning bergan teran fikrlaridan, javoblaridan ham ko‘rinib turibdi. 10 % sinaluvchilar yosh avlodga bilim berish kasb tanlashning asosiy motivi ekanligini bildirishgan.

XULOSA

Shunday qilib, o‘quvchilarning yozgan insholarini o‘rganish natijalaridan quyidagilar aniqlandi:

1. O‘quvchilarning ko‘pchilik qismi sharafli va mashaqqatli kasblardan biri o‘qituvchilik kasbini tanlashgan.
2. O‘quvchilarning o‘qituvchilik kasbini tanlashlarida ko‘proq ularning o‘z ustozlariga havas qilganligi uchun ushbu kasbni tanlaganligi aniqlandi.
3. O‘quvchilarning kasb tanlashlarida qiziqish va havas yetakchi motiv hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Крутецкий В.А. Психология математических способностей школьников https://www.livelib.ru/author/670065-krutetskij-vadim-andreevich
2. Платонов К.К. Структура и развитие личности. https://www.livelib.ru/author/303836-konstantin-platonov

